

Téma

hodnota vody, dostupnost vody

Cílová skupina

žáci 1.-5. ročníků ZŠ, smíšené skupiny 1. stupně ZŠ

Časový rozsah

20 minut

Pomůcky

příběh z metodiky níže, mapa světa

Popis

Vyučující přečte nebo žáci sami přečtou tento příběh:

Afia sedí ve školní lavici, o kterou se musí dělit ještě s dalšími osmi dětmi. V místnosti je vedro.

I když otvory ve zdi připomínající okna nejsou prosklené, vzduch ve třídě se ani nehne. Afia totiž žije v Africe ve státě Guinea. Vyučující může ukázat na mapě. Pan učitel před tabulí právě vysvětluje výslovnost anglické abecedy, a když se na Afii podívá a vyzve ji, aby vyslovovala slovo „škola“, Afia se na učitele jen unaveně dívá a vůbec neví, co odpovědět.

Ráno vstávala ve tři hodiny. Vlastně tak vstává každý druhý den. Než vyjde slunce a začne být nesnesitelné horko, musí ještě pro maminku, tatínka, babičku, dědečka a pět sourozenců zajistit vodu. Odchází s velkým barelem až k vodnímu napajedlu, které leží asi 5 km od jejich domu. Naštěstí nejde sama, společnost jí dělají kamarádky z jejich vesnice. Cesta jim lépe utíká, protože si mohou povídat a někdy i zaspívat.

K napajedlu je cesta ještě docela příjemná. Barel je prázdný a není ještě horko. Návrat jim ale trvá jednou tak dlouho. To už všechny mlčí. Rozlehlou buší nezní smích ani zpěv. Afia i její kamarádky se plně soustředí, aby z barelu, který nesou na hlavě, nevytlily ani kapku vody. Domů se vrací zpocená, unavená a hladová. Je ale hrdá, že se jí podařilo přinést plný barel vody, aniž by cestou něco vylila. Doma usedne k ohništi, kde už ji maminka ohřívá maniokovou kaší. Afia se nenechá pobízet, a když hodiny ukazují sedm, zvedá se od ohniště, na záda si dá školní tašku a odchází do školy. Čeká ji dalších pět kilometrů. Nejráději by si lehla na deku pod fíkovník a spala, ale ví, že chodit do školy je důležitá věc. Aspoň tak to říká maminka s tatínkem. Prý je to cesta, jak si splnit své sny.

Kamarádka Juba z druhé vesnice do školy chodit nemůže, protože bydlí od napajedla mnohem dál. Vyučování by nestihla.

Jaký já mám vlastně sen? Přemýšlí Afia. Celou cestu do školy se jí v hlavě míhají myšlenky o tom, co by si přála... Žáci mohou navrhnout, co by si asi Afia mohla přát.

Vyučující vypráví nebo přečte pokračování příběhu:

A když Afia vejde do třídy a pozdraví kamarádky, se kterými už mají za sebou ten nejdůležitější úkol pro přežití celé jejich rodiny, napadne ji, že by si přála, aby ona i její kamarádky nemusely ráno chodit pro vodu. Ano, to by si opravdu moc přála.

Ted' ale musí anglicky vyslovovat slovo „škola“, nejde jí to, a tak se aspoň snaží dávat pozor a opakuje písmenka, která jí kamarádka Nadira šeptá do ucha. Když učitel odejde od jejich lavice, Afii napadne, že Nadira má velké štěstí. Bydlí totiž ve škole na internátě. Ráno může déle spát. Hm, ale má i větší čas si před vyučováním zopakovat angličtinu a poradit mi. Na oplátku Afia Nadire pošeptá: „Děkuji, zítra ti přinesu usušený banán.“

Otázky:

- *Co je pro Afii těžké? Co prožívá?*
- *Jak bychom mohli Afii splnit její přání?*

SHRNUTÍ

PITNÁ VODA NENÍ SAMOZŘEJMOSTÍ. JE VZÁCNÁ A MĚLA BY BÝT VŠEM DOSTUPNÁ. K TOMU, ABY SE TO STALO, MŮŽEME PŘISPĚT. NAPŘÍKLAD TÍM, ŽE BUDEME S PITNOU VODOU ZACHÁZET JAKO SE VZÁCNÝM POKLADEM A NEBUDEME JÍ PLÝTVAT.

MODLITBA

DOBŘÍ BOŽE, TY JSI DÁRCE ŽIVOTA, POMÁHEJ NÁM, AŽ ŽIVOT NA ZEMI NENARUŠUJEME, VÁŽÍME SI VODY A ZBYTEČNĚ JÍ NEPLÝTVÁME.

KDYBYCH BYLA KAPKOU

Téma

znečištění

Cílová skupina

žáci 1.-5. ročníků ZŠ, smíšená skupina 1. stupně ZŠ

Časový rozsah

30–45 minut

Pomůcky

kapky vody z papíru s názvy míst

Popis

Vyučující žáky pozve, aby si představili, že budou kapkou vody na nějakém místě.

Žáci si vyberou kapku z papíru, kterou by si přáli být, nebo si kapku vylosují. S jednou kapkou mohou pracovat ve dvojicích. Při předávání se vyučující ujistí, že si žáci umí představit, kde jejich místo leží, jak to tam asi vypadá a čím je výjimečné. Může si vzít na pomoc fotografie, starší žáci si mohou informace najít sami na internetu.

Vyučující vhodnými otázkami provede žáky představou o tom, co by asi kapka na daném místě prožívala, např. **Je vás tam hodně nebo málo? Jste spokojené? Ohrožuje vás něco? Jestli ano, co to je? Čemu prospíváte a co prospívá vám? Co vám dělá radost? A co byste si přáli?**

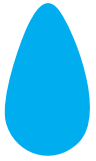
Kdo chce, může své představy vyslovit.

SHRnutí

DÍKY VODĚ SE KRAJINA STÁVÁ RŮZNORODÁ. VODA SE VYSKYTUJE PO CELÉM SVĚTĚ NA RŮZNÝCH MÍSTECH. NĚKTERÁ MÍSTA NEJSOU ČLOVĚKEM VŮBEC DOTČENA A VODA SE ZDE PROJEVUJE JAKO ČISTÝ OSVĚŽUJÍCÍ PRVEK V KRAJINĚ. TAM, KDE ČLOVĚK SVOU ČINNOSTÍ DO PŘÍRODY ZASAHUJE, SE VODA STÁVÁ ŠPINAVÝM A ZAPÁCHAJÍCÍM PRVKEM V KRAJINĚ, KTERÝ UŽ NEPLNÍ ÚKOL OSVĚŽENÍ A OBČERSTVENÍ. VODA MÁ DO JISTÉ MÍRY SCHOPNOST SE SAMA NEČISTOT ZBAVIT, MÁ TZV. SAMOČISTÍCÍ SCHOPNOSTI. KDYŽ UŽ ALE ZNEČIŠTĚNÍ PŘEKROČÍ URČITOU MEZ, VODA UŽ SE VYČISTIT NEDOKÁŽE. TAKÉ PAPEŽ FRANTIŠEK V ENCYKLIKE NAPSAL: „PODZEMNÍ PRAMENY VOD JSOU NA MNOHA MÍSTECH OHROŽENY ZNEČIŠTĚNÍM Z TĚŽBY, PRŮMYSLU A ZEMĚDĚLSTVÍ. ČISTOTU A KVALITU VODY ZNEHODNOCUJÍ TAKÉ PRACÍ A ČISTICÍ PROSTŘEDKY, KTERÉ PŘÍRODA NEUMÍ SAMA ODBOURAT A ZNIČIT A CHEMIKÁLIE NADÁLE ZŮSTÁVAJÍ V ŘEKÁCH, JEZERECH I MOŘÍCH.“ (LS 29)

MODLITBA

BOŽE, PROSÍM ZA...(ŽÁCI VYJMENUJÍ MÍSTA ZE SVÉHO OKOLÍ, KDE JE VODA), ABY BYLO ČISTÉ A MÍSTEM OSVĚŽENÍ PRO VŠECHNY (ŽÁCI MOHOU VYJMENOVAT RŮZNÉ VLASTNOSTI, JAKÉ BY SI PŘÁLI, ABY TOTO MÍSTO MĚLO).

v řece
Amazonce

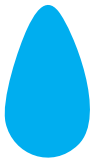
v oáze
na poušti

ve vodovodním
kohoutku

+

+

v horské
říčce

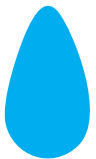
v rybníku

v mraku

+

+

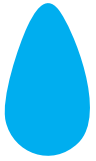
v podzemí

ve studánce

ve sklenici

na tváři

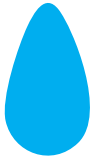
v umyvadle

ve vaně

+

+

v kanálu

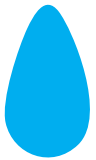
v ledovci
na Antarktidě

v kaluži

+

+

v řece
Ganze

v potoce

ve vysychajícím
jezířku